

TABOES, zijn ze er nog?

Vroeger was het duidelijk. Je ging als christen niet naar de bioscoop. Dansen was taboe, om over echtscheiding en euthanasie maar te zwijgen. Tegenwoordig wordt over de christelijke zeden niet meer hetzelfde gedacht. Is er eigenlijk nog wel zoiets als een christelijke levensstijl?

De regels voor een christelijke levensstijl werden vanouds zeer serieus opgevat. Veel christenen waren ervan overtuigd dat die regels rechtstreeks waren af te leiden uit de Bijbel en dat ze God gehoorzaamden door zich eraan te houden. Maar de tijden veranderen en wij, met onze zeden, eveneens. Wie tegenwoordig tv of bioscoopbezoek afwijst, behoort waarschijnlijk tot een streng kerkgenootschap. En zelfs daar lijkt een toename van het aantal echtscheidingen en andere 'wereldse' zaken niet te stoppen. Hoe zit het eigenlijk met onze leefregels? Waar komen ze vandaan, wie bepaalt ze? Komen ze rechtstreeks uit de Bijbel? Dat valt nog te bezien. Het Oude Testament verbiedt bijvoorbeeld kleding te dragen die gemaakt is van twee verschillende soorten textiel. Toch hebben christenen dat verbod nooit toegepast.

Niet roken

De maatschappij waarin christenen leven, bepaalt voor een groot deel wat de regels zijn, ook de christelijke, zegt de Groningse PThU-ethicus en theoloog Theo Boer.

„Achteraf storen we ons misschien aan dingen die vroeger niet mochten, maar het waren vaak algemeen geaccepteerde verboden, die pasten bij de samenleving van toen.”
Want het lijkt misschien alsof we in ons land tegenwoordig losgeslagen door het leven gaan, maar daar plaatst Boer kanttekeningen bij. „Ook in onze maatschappij van vandaag zijn er veel zaken die niet mogen. We mogen op veel plaatsen niet roken, we mogen niet onverzekerd rondrijden, er zijn verkeersregels, we zijn verplicht verzekerd voor ziektekosten, iets wat in de Verenigde Staten als een ernstige inbreuk op de privacy wordt beschouwd.”
Ook al worden veel regels door de

samenleving bepaald, de christelijke normen komen in de eerste plaats uit de Bijbel. De christelijke ethiek was vooral een regelethiek. „De regels uit het Oude Testament hebben het patroon voor de christelijke ethiek geleverd. Dat geldt overigens ook voor bijvoorbeeld de joodse en de islamitische ethiek. Die schrijven nog nauwkeuriger voor hoe je moet leven.”

Je hóeft niet

De moderne ethiek uit zich overigens nog steeds in regels. „Dat is bijvoorbeeld bij euthanasievoorschriften heel duidelijk te merken. De commissie die euthanasieverzoeken moet toetsen - en in zo'n commissie zit ik zelf ook - kijkt niet of

Christenen hebben een grote verandering doorgemaakt in hun ethiek

(advertentie)

Vertrouwd & Gezellig

VOLLEDIG GEORGANISEERDE GROEPSREIZEN VOOR SENIOREN

BOEK SNEL UW IDEALE VAKANTIE!

In 2014 hebben wij opnieuw een uitgebreid programma met vele excursies en activiteiten. Elke vakantie week zal er een thema centraal staan en alles in die vakantie week is op dat thema afgestemd.

Datum	Weeknaam
za 10/5 – za 17/5	Oranje week
za 17/5 – za 24/5	Gelderse week
za 24/5 – za 31/5	Duitse week
za 31/5 – za 07/6	City trip
za 07/6 – za 14/6	Gelderse week
za 14/6 – za 21/6	Geschiedenis week
za 21/6 – za 28/6	Water week
za 05/7 – za 12/7	Boerderij week
za 12/7 – za 19/7	Geschiedenis week
za 26/7 – za 02/8	Water week

HOF VAN PUTTEN

HARDERWIJKERSTRAAT 14 | 3881 EH PUTTEN
TEL: 0341 – 351256 | FAX: 0341 – 353680
RECEPTIE@HOFVANPUTTEN.NL
WWW.HOFVANPUTTEN.NL

het allemaal prettig is verlopen, maar of de regels en protocollen zijn gevolgd”, zegt Boer. Ook in het gewone leven spelen regels een belangrijke rol. „Denk alleen al aan de steeds ingewikkelder criteria waaraan wachtwoorden tegenwoordig moeten voldoen.” Toch hoor je niemand over die regels, behalve dan dat ze lastig zijn en dat het er veel zijn.

„Regels zijn overigens minder lastig na te leven als je de reden ervoor kent. Bij het verbod op kaartspelen bijvoorbeeld speelde op de achtergrond het besef mee dat je je niet aan het toeval moest overgeven, en bij het houden van de zondagsrust wordt direct teruggegrepen op God die rustte op de zevende dag. Het ‘gij zult niet’ betekent in dit geval ook: ‘je hoeft niet’”, verklaart Boer. „Je hoeft niet te werken op de rustdag.”

Dansen

Als achterliggende waarden niet worden genoemd, komen regels vaak onsympathiek over. Henny de Jong (63) groeide op in een klein Fries dorp. „Ik herinner me dat er eens ijs lag en ik graag wilde schaatsen. Mijn moeder aarzelde en toen ik vroeg waarom het niet zou mogen zei ze: ‘Om de kerk en de mensen.’ Maar mijn vader was het daar niet mee eens. Dat het om de mensen niet mocht, vond hij geen goede reden. Mijn moeder hield van harmonie, ze had een hekel aan ruzie. Mijn ouders vonden wel dat je rekening moest houden met mensen die er anders over dachten.”

In een dorp waren de regels vaak vanzelfsprekend, vindt Henny de Jong, al hing het er ook van af in wat voor gezin je opgroeide. „Mijn vriendin mocht niet veel en zij vond dat altijd erg benauwend. Maar je had ook niet veel op ons dorp. Je mocht bijvoorbeeld niet dansen, maar daar was ook geen gelegenheid voor.”

Taboes

Niet alleen de betrekkelijk eenvoudige regels die terug te voeren zijn op fatsoen, zijn veranderd, maar ook de meer ingrijpende. Euthanasie, homoseksualiteit, echtscheiding – voor veel christenen zijn het geen taboes meer of er wordt op z'n minst openlijk over gesproken. Vooral de afgelopen vijftien tot twintig jaar hebben veel christenen een grote verandering doorgemaakt in hun ethiek.

„Het is snel gegaan”, beaamt Theo Boer. „Maar de voorbereiding tot veranderingen is al langer aan de gang. Eigenlijk begon het al bij Luther, die de individuele verantwoordelijkheid benadrukte. Later ging dat in de Verlichting verder. Dat is al met al zo'n vierhonderd jaar, waarin de

Niet omdat het moet, maar omdat je het wilt

persoonlijke keuzes van de mens uiteindelijk boven algemeen geldende wetten en regels gaan.”

Tamtam

„Ik herinner me vooral dat je op zondag niet naar de winkel mocht”, zegt Willem Dijkstra (59). „En als er iets gekocht werd, gebeurde dat bij voorkeur bij de middenstander die lid was van hetzelfde kerkgenootschap. Benzine tanken deed je niet op zondag. Ik deed het ooit wel, de tamtam trad in werking en ik werd op het matje geroepen. Een ernstige vermaning was mijn deel.”

De invloed van de kerk reikte soms ver. „De kinderen moesten naar het christelijk voortgezet onderwijs. Deden de ouders dat niet, dan kwam er een delegatie van de kerkenraad op bezoek om hier ernstig over te praten. Zo ging ik na de lagere school naar de openbare lts in ons dorp op tien minuten lopen in plaats van naar de christelijke lts in Drachten. Mijn vader verklaarde aan de kerkenraad dat het timmervak op de school geleerd moest worden en de ‘christelijke vorming’ thuis werd gegeven.”

De grenzen verschoven op een gegeven moment in huize Dijkstra en de teugels werden steeds verder gevierd. Er zijn maar weinig regels die Dijkstra nu mist. Wel betreurt hij het bestaan van koopzondagen. „Omdat de kerk niet in staat was goed te laten zien wat de pluspunten

zijn van de rustdag, slaat het consumptiegedrag nu door.”

Trouw blijven

Kun je bijbelse gegevens vertalen in algemene regels voor het christelijk leven? God heeft regels, zoals de Tien Geboden, met een bepaald doel gegeven. Ze beschermen mensen tegen elkaar en bevorderen een goede samenleving. Veel gedragsregels hebben we zelf uit de Tien Geboden gedestilleerd, zoals dat je op zondag niet zou mogen bellen of een brief posten. Het belang van dergelijke leefregels is voor veel christenen minder groot geworden, terwijl het geloof er niet minder om hoeft te zijn. Uiteindelijk is het toch ieders eigen verantwoordelijkheid tegenover God hoe je bijvoorbeeld de zondagsrust in ere houdt of bepaalde keuzes maakt (schoolkeuze, kleding, bioscoopbezoek e.d.). Ethicus Theo Boer: „Vaak loopt de algemene ethiek gelijk op met de christelijke ethiek. Trouw blijven aan je partner, ook eens een dag niet werken: iedereen begrijpt dat dit goed is, dat hoeft je niet uit te leggen.” Ook veel niet-christenen hanteren regels die een rustig en veilig leven waarborgen. Vaak zijn ze gebaseerd op de ethiek uit de Bijbel: anderen behandelen zoals je zelf behandeld wilt worden.

Boer vervolgt: „Je kunt twee doelen onderscheiden in de ethiek, er gelden

het minimum en het maximum. Met het minimum proberen we de chaos in te perken, schade te voorkomen. En daarom zijn er regels voor het respecteren van het eigendom van anderen, je aan je afspraken houden. De Tien Geboden zijn zo'n minimum. Je kunt je er maar beter aan houden, anders krijg je ellende. Voor dit minimum bestaat de meeste interesse omdat er zo veel op het spel staat. Er staan daarom ook sancties op het overtreden ervan.”

Diepere waarden

Maar er is ook een ander doel, en dat brengt de discussie over het belang van regels wellicht een stap verder. Een christelijke levensstijl gaat uiteindelijk niet over regels en verboden, maar over waarden. Als je je laat leiden door God, is de ‘vrucht van de Geest’ te zien in je leven: liefde, vrede, vriendelijkheid en trouw. Dan zijn regels niet onbelangrijk, maar in feite gaat het om deze diepere waarden.

„Het maximum richt zich op goed leven”, zegt Boer. „Het gaat veel verder dan geboden of regels. Christenen zeggen: God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf. Daar begint het feest, de muziek. Dan doe je niet het verplichte, maar leef je vrijgevig, ben je op het goede gericht. Niet omdat het moet, maar omdat je het wilt en omdat het ons leven samen mooi maakt.” ●

christelijke geestelijke gezondheidszorg
BIN DE BRES

Angstig, depressief, ADHD of... ?

GGZ In de Bres biedt geestelijke gezondheidszorg op christelijke grondslag. We helpen kinderen, jongeren en volwassenen met psychosociale of psychiatrische problemen op weg naar herstel.

‘wij geloven in herstel’

ASSEN | DRACHTEN | GRONINGEN | LEEUWARDEN | LELYSTAD
www.ggzindebres.nl